

Motion till riksdagen 2021/22:3482

av **Marléne Lund Kopparklint (M)**

Nationella riktlinjer gällande sexualbrottsutsatta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska arbetas fram nationella riktlinjer för vård av sexualbrottsutsatta och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Antalet personer i Sverige som utsattes för ett sexualbrott tredubblades mellan 2014 och 2017, från 2 procent av befolkningen till över 6 procent (Brå, 2020). Vi vet också att 25 procent av alla barn utsätts för sexualbrott. För gruppen vuxna utsatta som söker vård är situationen akut. Det finns inga sammanhängande vårdkedjor och heller ingen nationell strategi för att få dem på plats.

Gällande sexuella övergrepp på barn så ser utvecklingen mörk ut:

År 2019 fick polisen in 8 138 anmälningar under januari till oktober. År 2020 var antalet anmälningar under samma period 9 467, vilket är en ökning med 16 procent. Ökningen år 2020 är nästan dubbelt så stor som den näst högsta noteringen de senaste fem åren (Bulletin 22/12 2020). Antalet anmälningar om internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn har ökat kraftigt de senaste åren. Det gäller bland annat barnpornografi, utnyttjande av barn för sexuell posering och kontakt med barn i sexuell syfte (SVT 11/10 2020).

Sexualbrott mot barn sorteras regelbundet bort av landets poliser och det råder brist på personal som kan utreda brotten. Det framkommer i en hemlig rapport som gjorts av polisens nationella operativa avdelning (SVT 18/11 2020).

Samtalen till Bris har ökat under pandemiåret; från 2019 till och med 2020 ökade samtalen med 61 %. Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) gällande anmälda barnpornografibrott under förra året så ökade de med 57 procent i jämförelse med år 2019. Under en tjugoförårsperiod har dessa brott ökat fler än 8 gånger. Anmälningarna som gällde utnyttjande av barn för sexuell posering ökade med

45 procent 2019 och våldtäkter mot barn ökade år 2020 med hela 16 procent. Vi vet att 90 procent av barnen inte berättar. Varje år blir en kull av dessa barn vuxna. Här vet vi att sexualbrott ger vårdkrävande skador. Våldtäkt är det trauma som oftast leder till posttraumatiskt stressyndrom och har den starkaste kopplingen till självmord, självmordstankar och självskada. Konsekvenserna är ett förändrat liv med varierande grad av smärta, utmattning och psykisk ohälsa. Sexualbrott i familjen pågår ofta under lång tid och leder till komplex traumatisering. Riskerna att hamna i missbruk och kriminalitet är stora om man inte får adekvat hjälp i tid. Förutom ett enormt lidande för de utsatta leder vårdbristen till höga samhällsekonomiska kostnader.

Sveriges regioner saknar kunskapen för att kunna ta emot denna stora grupp vård-sökande på ett patientsäkert sätt, då det saknas nationella riktlinjer och vårdprogram tillsammans med regional kompetens och vårdstrukturer. Det behövs professionella nätverk och resurser för att ta fram regionala riktlinjer och vårdstrukturer.

Det finns ingen jämlik tillgång till vård för sexualbrottsutsatta i Sverige idag då det i princip saknas specialistkliniker. Vi behöver säkra att alla som utsätts får tillgång till stöd och behandling – oavsett vilka de är och var i landet de bor. Vård och behandling av sexualbrottsutsatta människor borde ha en egen rubricering under öronmärkta pengar från regeringen och lyftas upp som en särskilt viktig fråga.

Att utsättas för sexualbrott i barndomen får oftast negativa konsekvenser genom hela livet; åtgärder måste vidtas så att sexualbrottsutsatta får adekvat och likvärdig hjälp var de än bor i landet.

Marléne Lund Kopparklint (M)